

ESTILS

La Wikipedia, segons qui l'explica

Noves eines estudien el biaix cultural i les discussions ideològiques de les diferents comunitats editores

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Deia Ramón de Campoamor en uns dels seus versos que res és veritat o mentida, sinó que “tot és segons el color / del vidre amb què es mira”. La reflexió rimada del poeta té també una versió viquipediana. La Viquipèdia defineix Catalunya com a país, mentre que la versió espanyola ho fa com a comunitat autònoma. L'explicació de l'energia nuclear resulta molt descriptiva en francès i més crítica en alemany. I de Bin Laden la Wikipedia anglesa en destaca que va ser el responsable de l'11-S, mentre que la versió en àrab recalca abans el seu perfil erudit i el seu pare bilionari. El biaix cultural i ideològic de l'eina creada el 2001 pels nord-americans Jimmy Wales i Larry Sanger és clar, i ara noves eines permeten subratllar-lo i estudiar-lo millor.

“La Wikipedia són moltes comunitats petites, i cadascuna té una visió del món, totes són una mica etnocèntriques”, explica el viquipedista Àlex Hinojo. Amb més de 459 milions de visitants únics cada mes (dades del novembre del 2014), la Wikipedia posa a l'abast dels internautes bilions d'articles en més de 200 idiomes. Hinojo, que col·labora des de fa anys amb la Viquipèdia, explica que l'article de Cristòfor Colom és diferent en català que en altres llengües perquè “cada personatge té una aproximació cultural”. A més del biaix cultural, també el perfil ideològic d'alguns editors o de les seves fonts impregna els articles, com es pot

comprovar en l'historial de canvis o en les pàgines de discussió. Per alguns, aquests condicionants –també existents en les antigues enciclopèdies en paper– són una excusa per desprestigiar l'eina, però per molts d'altres constitueixen un reflex del conflicte en la societat i una constatació que el coneixement és viu i és també polèmic.

Controvèrsies i acords

“El que és bo de la Wikipedia és que obliga a tothom a editar la mateixa pàgina. Es busca una visió de consens en què tots els punts de vista estaran d'acord”, explica David Laniado, investigador de Barcelona Media, un centre tecnològic adherit a la xarxa TECNIO. Des de Barcelona Media han posat en marxa Contropedia (Contropedia.net/demo), una eina que pretén fer més visible el que és polèmic d'un article en temps real i ja a la mateixa entrada, sense anar a l'historial de canvis o a la pàgina de discussió. “Quan hi ha un tema polèmic a la societat, segurament hi haurà un reflex d'aquest debat a la Wikipedia. És el primer resultat de Google per a la majoria de coses i per això tothom està interessat a defensar la seva visió”, afegeix Laniado.

La Contropedia és un projecte internacional, amb ajuts europeus i en què, a més de Barcelona Media, participen una universitat francesa (SciencesPo), la Universitat d'Amsterdam i el Politecnico de Milà. Laniado i Andreas Kaltenbrunner, director del grup de xarxes socials a Barcelona Media, expliquen que l'eina s'usa perquè els investigadors facin recerca sobre conflicte social, però també perquè els polítics pren-

Divergències
Les entrades de Franco o de la Segona República són les més polèmiques

Debat
La Wikipedia busca el consens del contingut en les pàgines de discussió

guin el pols a l'opinió pública. A més a més, volen fer més visibles els punts controvertits perquè els experts menys familiaritzats amb l'enciclopèdia oberta s'atreveixin a aportar el seu granet de sorra i a editar més els diferents continguts.

Franco i Obama, polèmics

“Si comences de nou –explica Kaltenbrunner– et costa veure els conflictes que hi havia. Molta gent torna a repetir coses ja discutides. És molt pesat per als que hi són tornar a explicar-ho”. La Contropedia, encara en procés de millora, inclou ja més de 120 articles. De moment,

només funciona per a la versió anglesa, però Laniado i Kaltenbrunner expliquen que la intenció és ampliar-la a altres llengües, incloses el català, el castellà, l'alemany o el rus. Per als articles que ja funcionen, l'eina subratlla amb una gradació de colors (vermell, lila, blau) els elements més polèmics. Assenyala quantes vegades han sigut editats, el text que s'ha esborrat o afegit i altres canvis. També permet veure en quins anys la discussió va ser més activa o si hi ha bàndols d'editors –aquesta última, però, és la característica més experimental i encara no funciona del tot.

AFP

EPA

REUTERS

DIVERGÈNCIA DE VERSIONS
Les entrades de Cristòfor Colom, Francisco Franco, Barack Obama i Bin Laden són algunes de les que generen més debat a la Wikipedia.

Entre els articles que analitza la Contropedia hi ha, per exemple, els del canvi climàtic, la Guerra Civil Espanyola, el president Barack Obama, l'avortament i la plataforma Airbnb. L'eina mostra, per exemple, que Francisco Franco i Segona República són alguns dels elements més controvertits de l'entrada anglesa sobre la Guerra Civil Espanyola, editats més de 200 vegades. En l'entrada sobre la independència de Catalunya es reflecteix, per exemple, l'estira-i-arrotonsa d'editors que esborren i afegeixen el terme *anomenats* al costat de Països Catalans, i en la de Barack Obama, desacords sobre si cal definir-lo o no com a *afroamericà*. Laniado explica que el més controvertit són "temes ideològics, polítics, ètnics i conflictes nacionals". Hinojo subratlla que el més polèmic a la Viquipèdia són articles històrics, mentre que els que estan relacionats amb el

procés polític que viu Catalunya són els més vandalitzats.

Vandalismes neutralitzats

La Wikipedia té unes regles clares, com ara citar sempre les fonts. Quan hi ha diferents punts de vista, s'intenta negociar, però de vegades dos o més editors entren en conflicte. Hinojo ho anomena "guerra d'edicions" i explica que hi ha la figura d'un administrador que posa pau. Per fer-ho, pot bloquejar durant un temps alguns editors. "La Wikipedia t'ensenya a discutir basant-te en arguments i no en les emocions. No hi estem acostumats. No acceptem la discussió com a sistema de creació de coneixement", reflexiona Hinojo. Més enllà dels desacords, també hi ha algunes edicions vandàliques, com ara introduir-hi pa-

Novetats
Eines noves com la Contropedia permeten detectar els biaixos

raulotes o deixar un article en blanc. La majoria es detecten i es revertixen automàticament.

La Contropedia permet incloure també els diversos actes vandàlics. Laniado i Kaltenbrunner expliquen que volen donar continuïtat al projecte afegint-hi altres llengües, introduint un enllaç a l'eina des de la Wikipedia i ampliant el nombre d'elements que s'analitzen. Per fer-ho, però, miren de trobar nou finançament. Tant Laniado i Kaltenbrunner com Hinojo defensen el model d'aquesta eina per accedir al coneixement, que està en contínua evolució. "La Wikipedia és el millor lloc per començar una cerca i el pitjor per acabar-la. Està feta per voluntaris, no enganyem a ningú. El problema és que això ha esdevingut un estàndard", diu Hinojo. —